

Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması¹

Ayça Kangal (YL)
Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
aycakangal@akdeniz.edu.tr

Özet

Öğrencilerin üniversite yaşamına ilişkin iyi olma düzeyini gösteren üniversite yaşam kalitesi özne olarak üniversite öğrencisini, boyut olarak öğrencinin üniversite yaşamı deneyimini, hissediş olarak öğrencinin öznel duygularını, memnuniyet ve memnuniyetsizliğini ele almaktadır. Öğrencilerin üniversite yaşamına ilişkin iyi olma düzeylerini gösteren üniversite yaşam kalitesi, öğrencilerin üniversite yaşamına dâhil olmalarının sonucunda elde ettikleri akademik ve sosyal deneyimler ile üniversite ile ilgili faktörler tarafından şekillenmektedir. Üniversite yaşam kalitesi teorik yapısını öznel iyi olma üzerinden temellendirmekte, doyum alanı olarak üniversite yaşamını ele almakta ve kavramsal olarak tabandan tavana kuramı (bottom-up spillover theory) ile açıklanmaktadır. Alan yazında üniversite öğrencileri ile yaşam kalitesini birlikte ele alan farklı türde çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Sirgy vd. (2007) tarafından geliştirilen Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (Quality of College Life - QCL - Measure) Türkçe uyarlamasını yapmak, ölçeğin geçerlik ve güvenirliliğini ortaya koymaktır. Çalışma grubunu Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Evreni temsil eden örneklem tabakalı (zümrelere göre) örnekleme yapılarak seçilmiştir. B= 0.01 örnekleme hatası ve $\alpha=0.05$ güvenirlilikle örneklem büyüklüğü 1.300 olarak bulunmuştur. Bu kapsamda kampüs içinde yer alan 13 farklı eğitim biriminde (örn. fakülte, yüksekokul, vb.) okuyan 1.297 öğrenciden kullanılabilir veri elde edilmiştir. Araştırmanın verileri SPSS 13.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yapı geçerliliği için açıklayıcı faktör analizinden, yakınsama ve ayırım geçerliği ile hâlihazır geçerlik için korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Güvenirlik analizi için Cronbach alfa kat sayısından yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin Türk üniversite öğrencileri için geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Yaşam Kalitesi (ÜYK), Ölçek Uyarlama, Üniversite Öğrencileri

GİRİŞ

Üniversite yaşam kalitesi (ÜYK) kavramının kökeni daha genel bir anlam taşıyan "yaşam kalitesi (YK)" kavramına dayanmaktadır. Yaşam kalitesi bireyin yaşamını kendi perspektifinden, öznel olarak, yaşam deneyimleri, olumlu (örn.

¹ Bu çalışma yazarın "Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi ve Türk Üniversite Öğrencilerine Uyarlanması" başlıklı Yüksek Lisans tezinden derlenmiştir

mutluluk, memnuniyet) ve olumsuz (örn. mutsuzluk, memnuniyetsizlik) yaşantı üzerinden değerlendirmesi anlamına gelmektedir. Yaşam kalitesi kısaca bireyin yaşamının ne kadar iyi olduğunu ifade eden genel bir iyilik hali düzeyi göstergesidir. Üniversite yaşam kalitesi ise özne olarak üniversite öğrencisini, boyut olarak öğrencinin üniversite yaşamı deneyimini, hissediş olarak öğrencinin öznel duygularını, memnuniyet ve memnuniyetsizliğini ele almaktadır. Sirgy vd. (2007: 346)'ne göre, üniversite yaşam kalitesi öğrencilerin üniversite yaşamlarında deneyimledikleri genel memnuniyet duygusudur.

Öğrencilerin üniversite yaşamına ilişkin iyi olma düzeylerini gösteren üniversite yaşam kalitesi, öğrencilerin üniversite yaşamına dahil olmalarının sonucunda elde ettikleri akademik ve sosyal deneyimler ile üniversite ile ilgili faktörler tarafından şekillenmektedir. Akademik deneyimler öğretim üyeleri, öğretme yöntemleri, akademik itibar ve çeşitlilik, sınıf çevresi, öğrenci ders yükü gibi alt boyutları içerirken sosyal deneyimler ise spor, eğlence, öğrenci kulüpleri, uluslararası programlardan oluşur. Üniversiteyle ilgili faktörler de barınma, kütüphane, ulaşım, park, sağlık, iletişim gibi imkan ve hizmetleri içerir. Üniversiteye ilişkin imkan ve hizmetler direkt olarak akademik ve sosyal deneyimleri etkilemektedir. Kısacası öğrencilerin üniversite yaşam kalitesini belirleyen üç temel boyut vardır; akademik yönden memnuniyet, sosyal yönden memnuniyet ile son olarak imkan ve hizmetlerden memnuniyet.

Üniversite yaşam kalitesine ilişkin teorik alt yapı tabandan tavana kuramı (bottom-up spillover theory) ile açıklanmaktadır (Diener, 1984; Lee vd. 2005). Bu kuram Locke'un indirgemeci (reductionist) görüşü üzerinden temellenmekte (akt. Yetim, 2001: 259) ve hiyerarşik olarak en üst mertebede yer alan yaşam doyumunun tüm doyum alanları ve alt alanları ile fonksiyonel olarak ilişkili olduğu varsayımına dayanmaktadır (Sirgy vd. 2007: 349; Sirgy vd. 2010: 383). Bu yaklaşıma göre aile, iş, arkadaşlık gibi önemli doyum alanlarından elde edilen memnuniyet bireyin genel yaşam doyumunu belirlemekte ve bireyin mutlu olması bu alanlarda memnuniyet yaşamasına bağlı olmaktadır. Örneğin, belli bir doyum alanına ilişkin memnuniyet (örn. üniversite yaşamından memnuniyet) o alanla ilgili alt alanlarda (örn. akademik yönden memnuniyet) yaşanan memnuniyetten etkilenmektedir. Dolayısıyla daha çok akademik yönden (örn. öğretim üyelerinden, öğretme yöntemlerinden, öğrenci iş yükünden) memnuniyet daha çok üniversite yaşamından memnuniyeti (örn. ÜYK) getirecektir. Dahası, daha yüksek ÜYK'dan, sosyal yaşamdan, aile yaşamından memnuniyet daha yüksek genel yaşam doyumunu (örn. yaşam doyumu, algılanan yaşam kalitesi, mutluluk ve öznel iyi olma) getirecektir (Sirgy vd. 2007: 349-350; 2010: 383-384). Bu unsurların hepsi birbirine zincirleme olarak bağlıdır ve birbirini etkilemektedir. Örneğin, Xiao vd. (2009) çalışmasında aynı kurama dayanarak, olumlu finansal davranışın finansal memnuniyeti ve finansal memnuniyetinde genel yaşam doyumuna katkıda bulunduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Üniversite öğrencileri ile yaşam kalitesini birlikte ele alan üç farklı türde çalışma yazında bulunmaktadır (Sirgy vd. 2007: 343; 2010: 376). Bunlardan ilki üniversite öğrencilerinin öznel iyi olma durumu, yaşam doyumu gibi genel yaşam kalitesi ile çeşitli psikolojik ve sosyal faktörleri ilişkilendiren çalışmalardır. Bu faktörler kişilik özelliklerinden (örn. Cha, 2003), sağlık durumuna (örn. Vaez vd. 2004), yaşanan yerden (örn. Ng, 2005), dindarlığa (Abdel - Khalek, 2010) ve kaygı düzeyine (örn. Ünalın vd. 2008) kadar çeşitlilik göstermektedir. İkinci tür çalışmalar da özellikle üniversite öğrencilerine yönelik uyarlanmış olan yaşam kalitesi ölçeği geliştirme araştırmalarıdır. Bu çalışmalar (örn. Clifton vd. 1996; Cohen vd. 2001; Disch vd. 2000; Michalos ve Orlando, 2006; Roberts ve Clifton, 1992) üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesini çeşitli yönlerden çok boyutlu olarak ele almaktadır. Yerli yazında ise Doğanay ve Sarı (2006) tarafından geliştirilen Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği mevcuttur. En son olarak da üçüncü tür çalışmalar, öğrencilerin üniversite yaşam kalitesine (ÜYK) odaklanan çalışmalardır (örn. Sirgy vd. 2007; 2010; Yu ve Kim, 2008; Yu ve Lee, 2008). Bu çalışmalar diğerlerinden farklı olarak teorik yapısını öznel iyi olma üzerinden temellendiren ve doyum alanı olarak üniversite yaşamını ele alan çalışmalardır.

Yazında üniversite yaşam kalitesini öznel iyi olma üzerinden kavramsallaştıran ilk araştırmacı M. Joseph Sirgy'dir (Sirgy vd. 2007). Geliştirdiği ölçek ile öğrenciler için önemli bir doyum alanı olan üniversite yaşamına dair kapsamlı bir değerlendirme yapma ve ortaya çıkan sonuçlar ile üniversite yönetimi için güçlü ve zayıf yönleri tespit etme imkanı sağlamıştır. Yeni bir ölçüm aracı olmasına rağmen, ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği başta Amerika (Sirgy vd. 2007) olmak üzere Kore (Yu ve Lee, 2008), Almanya, İtalya, Lübnan, Meksika ve Avustralya (Sirgy vd. 2010) gibi farklı öğrenci ve üniversite profillerine sahip çeşitli ülkelerde kanıtlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Sirgy vd. (2007) tarafından geliştirilen Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin - Quality of College Life (QCL) Measure - Türk üniversite öğrencilerine uyarlayarak Türkiye örneğinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

YÖNTEM

Ölçek Tanıtımı: Öğrencilerin üniversite yaşamına odaklanan geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış bir iyi olma ölçeğinin yazında bulunmamasından hareketle Sirgy vd. (2007) tarafından hazırlanan Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği, nitelik (devlet ün., özel ün. ve birlik ün.) ve nicelik (öğrenci sayıları, kapasite) bakımından farklılık gösteren ABD'deki 3 ayrı üniversite, kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen toplam 741 işletme öğrencisine web tabanlı olarak uygulanmıştır. Ölçekteki ifadeler farklı üniversitelerdeki spesifik imkan ve hizmetleri ismen belirtmek için araştırmacı tarafından küçük değişikliklere

tabi tutulmuştur. Katılımcıların %54'ü kız, %46'sı erkek öğrenci iken yaş ortalaması 20.5 ve not ortalaması 3.06' dır (Sirgy vd. 2007: 352).

Orijinal ölçek akademik yönden memnuniyet, sosyal yönden memnuniyet ile imkan ve hizmetler yönünden memnuniyet olmak üzere 3 boyut, üç boyutun altında yer alan 18 alt boyut ve 70 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar maddeleri "Hiç Memnun Değilim (1)", "Memnun Değilim (2)", "Orta Düzeyde Memnunum (3)", "Memnunum (4)", "Çok Memnunum (5)" olmak üzere 5 dereceli Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan yetmiş (70x1), en yüksek puan ise üçyüzelli (70x5)'dir. Ölçekte olumsuz madde yer almamaktadır. Yüksek puanlar üniversite yaşam kalitesinden kaynaklanan memnuniyeti, düşük puanlar ise memnuniyetsizliği göstermektedir.

Çalışma Grubu: Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi kampüsünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Evreni temsil eden örneklem tabakalı (zümrelere göre) örnekleme yapılarak seçilmiştir. B= 0.01 örnekleme hatası ve $\alpha= 0.05$ güvenirlikle örneklem büyüklüğü 1.300 olarak bulunmuştur. Veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmış ve 2007-2008 eğitim öğretim yılı bahar döneminde anketler öğrencilere araştırmacı tarafından ders ortamında ve yüz yüze görüşme yapılarak uygulanmıştır. Saha çalışması sonunda 1.297 kullanılabilir anket elde edilmiştir. Çalışma grubuna alınan eğitim birimleri ve birimlere ait yüzdeler ve örneklem sayıları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Dağılımı

Eğitim Birimleri	Öğrenci Sayısı	Örneklem (n)	Yüzde (%)
1. Eğitim Fakültesi	407	68	16.7
2. Fen-Edebiyat Fakültesi	1.827	175	9.6
3. Ziraat Fakültesi	1.073	110	10.3
4. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	1.610	175	10.9
5. Mühendislik Fakültesi	719	108	15.0
6. Tıp Fakültesi	902	144	16.0
7. İletişim Fakültesi	208	39	18.8
8. Hukuk Fakültesi	208	98	47.1
9. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Y.O.	667	97	14.5
10. Beden Eğitimi ve Spor Y.O.	524	69	13.2
11. Antalya Sağlık Y.O.	660	78	11.8
12. Teknik Bilimler Meslek Y.O.	1.645	115	7.0
13. Sağlık Hizmetleri Meslek Y.O.	267	21	7.9
TOPLAM	10.717	1.297	12.1

Çalışma grubundaki öğrencilerin %5.32'si (n=69) hazırlık, %21.74'ü (n=282) birinci, %35.77'si (n=464) ikinci, %17.66'sı (n=229) üçüncü, %17.81'i (n=231) dördüncü sınıfta okumakta, %1.70'i (n=22) ise dördüncü sınıftan sonraki ancak mezuniyetten önceki uzatma döneminde bulunmaktadır. %59.60 (n=773) oranında kız öğrenci, %40.40 (n=524) oranında erkek öğrenci ankete katılırken, öğrencilerin %43.79'u (n=568) 18-20 yaş grubunda, %49.58'i (n=643)

21-23 yaş grubunda, %6.63'ü (n=86) 23-25 yaş ve üstü grupta yer almaktadır. Ayrıca ankete katılan öğrencilerin %18.58'i (n=241) ailesi ile birlikte, %27.60'ı (n=358) arkadaşıyla birlikte, %41.33'ü (n=536) devlet yurdunda, %5.32'si (n= 69) pansiyon/otel/özel yurttta kalmaktadır. Katılımcıların %7.17'si (n=93) ise ikametgâh durumları için diğer seçeneğini işaretlemiştir.

BULGULAR

Güvenirlilik: Genel olarak ölçülerin hatadan bağımsız olması anlamına gelen güvenirlilik bilimsel bir çalışmanın ilk koşulları arasında yer almaktadır. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin güvenirliliğini ölçmek için her boyut ve alt boyuta ilişkin iç tutarlılık kat sayısı Cronbach alfa hesaplanmış ve elde edilen değerler sırasıyla incelenmiştir. Ayrıca, ÜYKÖ'deki her bir maddenin aritmetik ortalaması ve standart sapması da incelenmiştir. Bu işlemler için SPSS 13.0 paket programı kullanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Ölçekte yer alan her bir alt boyutun Cronbach alfa değeri 0.711 ile 0.947 arasında değişmektedir. Bu değerler kabul edilebilir alt sınır olan 0.70'in üzerindedir (Hair vd. 1998). Sadece, algılanan itibarı ölçen itibar alt boyutunun Cronbach alfa değeri 0.625'dir. İtibar alt boyutu iki maddeden oluştuğu için, madde silindiğinde alt boyutun alacağı yeni Cronbach Alfa değeri hesaplanmamıştır ve ortaya çıkan Cronbach alfa değeri 0.70'in altında kalmaktadır. Tüm alt boyutlara ilişkin madde toplam korelasyonuna ait değerler 0.283 ile 0.903 arasında değişmektedir. Bu değerler 0.25 olarak ifade edilen alt sınırın üzerindedir (Nunnally ve Bernstein, 1994). Ayrıca alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa değeri ile madde çıktığında ölçeğin alacağı yeni değer birlikte incelendiğinde ölçekte yer alan herhangi bir maddenin çıkmasına gerek olmadığı görülmektedir. Alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa değerleri 0.851, 0.887 ve 0.861'dir. Bu değerler kabul edilen alt sınırın üzerindedir. Bu veriler ışığında ölçek üniversite yaşam kalitesini ölçmek için güvenilir bir araçtır.

Geçerlik: Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizinden faydalanılmıştır. Yakınsama ve ayrışım geçerliği ile hâlihazır geçerlik için korelasyon analizi kullanılmıştır.

Dil Geçerliği: Ölçeğin Türkiye örnekleminde kullanılması için araştırmacı (M. Joseph Sirgy)'dan e-posta yoluyla izin istenmiş ve araştırmacı talebi olumlu karşılayarak soru formunu göndermiştir. Ölçekteki ifadeler uygulamanın yapıldığı üniversitedeki spesifik imkan ve hizmetleri (örn. yurt, barınma ve beslenme gibi hizmetleri) ismen belirtmek için araştırmacı tarafından küçük değişikliklere tabi tutulmuştur. Dil geçerliğinin sağlanması için ölçek ilk olarak araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. İngilizce konusunda uzman olan iki kişi çeviriyi gözden geçirerek gerekli düzeltmeleri yapmıştır. Ölçeğin Türkçesinin anlaşılabilirliğini test etmek için ölçek, 10 öğrenciden oluşan bir grup

ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması 3 boyut, 17 alt boyut, 74 maddeden oluşmaktadır (bkz. Ek-1). Değerlendirme “Hiç Memnun Değilim (1)” ve “Çok Memnunum (5)” olmak üzere 5 dereceli Likert tipi ölçek üzerinden yapılmıştır. Ayrıca imkan ve hizmetlerden yararlanmamış olabilecek öğrenciler için “Fikrim Yok (6)” ifadesi eklenmiş ve analiz değeri sıfır olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Madde ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Boyut/ Madde	Cronbach α Katsayısı	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Cronbach α Katsayısı	μ	ss
AYM	.851			3.02	.651
<i>Öğretim</i>	<i>.788</i>			<i>3.14</i>	<i>.743</i>
Öğ1		.526	.720	3.05	.696
Öğ2		.506	.721	3.17	1.159
Öğ3		.510	.722	3.37	1.019
Öğ4		.530	.716	3.09	1.120
Öğ5		.454	.733	3.08	1.228
Öğ6		.296	.774	3.30	1.382
Öğ7		.567	.708	2.94	1.168
<i>Sınıf</i>	<i>.753</i>			<i>3.13</i>	<i>.783</i>
Sn.1		.585	.702	2.79	1.299
Sn.2		.586	.702	3.02	1.287
Sn.3		.600	.700	2.96	1.243
Sn.4		.420	.733	2.91	1.349
Sn.5		.444	.729	3.14	1.209
Sn.6		.385	.740	3.14	1.316
Sn.7		.321	.754	3.68	1.443
Sn.8		.283	.755	3.47	1.182
<i>Ders Yükü</i>	<i>.743</i>			<i>2.69</i>	<i>.940</i>
Dy.1		.594	.628	2.82	1.124
Dy.2		.612	.606	2.64	1.138
Dy.3		.503	.737	2.69	1.207
<i>İkibar</i>	<i>.625</i>			<i>3.14</i>	<i>1.062</i>
It.1		.455	-	3.08	1.265
It.2		.455	-	3.21	1.225
IHYM	.887			2.89	.645
<i>Kütüphane Hiz.</i>	<i>.857</i>			<i>3.17</i>	<i>1.026</i>
Kk.1		.605	.840	3.12	1.354
Kk.2		.333	.857	2.98	1.452
Kk.3		.696	.824	3.04	1.311
Kk.4		.703	.823	3.04	1.320
Kk.5		.635	.835	3.31	1.366
Kk.6		.730	.820	3.41	1.206
<i>Beslenme Hiz.</i>	<i>.849</i>			<i>2.98</i>	<i>1.010</i>
Bh.1		.733	.789	3.12	1.256
Bh.2		.764	.787	2.97	1.364
Bh.3		.587	.852	2.65	1.247
Bh.4		.678	.813	3.19	1.201
<i>Sağlık Hiz.</i>	<i>.914</i>			<i>1.61</i>	<i>1.480</i>
Sh.1		.815	.884	1.77	1.692
Sh.2		.875	.863	1.57	1.616
Sh.3		.735	.914	1.36	1.630
Sh.4		.801	.889	1.78	1.704
<i>Furt Hiz.</i>	<i>.947</i>			<i>2.20</i>	<i>1.606</i>
Yh.1		.812	.944	2.63	1.942
Yh.2		.903	.926	2.26	1.768
Yh.3		.859	.894	2.03	1.683
Yh.4		.841	.897	2.11	1.781
Yh.5		.871	.892	2.00	1.656
<i>Teknoloji Hiz.</i>	<i>.800</i>			<i>3.00</i>	<i>1.046</i>
Th.1		.652	.720	3.05	1.264
Th.2		.625	.749	3.15	1.160
Th.3		.661	.711	2.82	1.286
<i>Güvenlik Hiz.</i>	<i>.797</i>			<i>2.88</i>	<i>.986</i>
Gh.1		.593	.754	3.19	1.328
Gh.2		.585	.757	2.68	1.373
Gh.3		.532	.773	2.92	1.296
Gh.4		.502	.782	2.79	1.318
<i>Spor Tesisleri</i>	<i>.888</i>			<i>1.92</i>	<i>1.444</i>
St.1		.772	.850	2.31	1.704
St.2		.802	.838	1.87	1.705
St.3		.746	.859	1.85	1.634
St.4		.700	.876	1.69	1.634
<i>Çevre</i>	<i>.711</i>			<i>3.60</i>	<i>.924</i>
Cv.1		.522	.697	3.64	1.152
Cv.2		.609	.596	3.85	1.076
Cv.3		.457	.682	3.47	1.427
Cv.4		.444	.685	3.46	1.360
<i>Rektörlük</i>	<i>.861</i>			<i>1.96</i>	<i>1.420</i>
Rk.1		.673	.837	1.62	1.613
Rk.2		.725	.816	2.33	1.744
Rk.3		.675	.837	2.16	1.726
Rk.4		.761	.801	1.71	1.676
SYM	.861			2.67	1.036
<i>Sosyal Faydam</i>	<i>.833</i>			<i>2.76</i>	<i>.976</i>
Sy.1		.543	.816	3.20	1.245
Sy.2		.634	.801	2.85	1.338
Sy.3		.585	.809	2.59	1.338
Sy.4		.377	.811	2.82	1.521
Sy.5		.647	.789	2.67	1.383
Sy.6		.446	.834	2.13	1.555
Sy.7		.674	.797	3.08	1.223
<i>Okula Çarışım</i>	<i>.765</i>			<i>2.74</i>	<i>1.014</i>
Oi.1		.520	.794	3.09	1.370
Oi.2		.672	.652	2.87	1.255
Oi.3		.559	.718	2.89	1.390
Oi.4		.525	.730	2.20	1.250
<i>Kulüpler</i>	<i>.875</i>			<i>2.88</i>	<i>1.559</i>
Kl.1		.779	-	2.54	1.658
Kl.2		.779	-	2.64	1.650
<i>Kampüs Dış</i>	<i>.813</i>			<i>2.92</i>	<i>1.298</i>
Kd.1		.686	-	3.75	1.453
Kd.2		.686	-	3.10	1.375

μ : Ortalama ss: Standart Sapma; AYM: Akademik Yönden Memnuniyet; IHYM: İhtiyaç ve Hizmetler Yönden Memnuniyet; SYM: Sosyal Yönden Memnuniyet.

Yapı Geçerliği: Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla açıklayıcı faktör analizinden faydalanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde her boyut ayrı ele alınmıştır. Elde edilen verilerin faktör analizine uygun olup olmadığının anlaşılması için Kaiser - Meyer Olkin (KMO) örneklem uygunluğu testi ile Bartlett küresellik testi yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 3'de verilmiştir. Örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını gösteren KMO ölçütü tüm boyutlar için 0.853 ile 0.870 arasında değer almıştır. KMO değerinin 0.50'den büyük olması, veri kümesinin faktörlenebilmesine olanak sağlamaktadır (Field, 2000). Değerin 1.00'e yakın olması verilerin faktör analizine oldukça iyi uyum sağladığı ve homojen dağılıma sahip olduğu anlamına gelmektedir. Değişkenler arasında yeterli korelasyon olup olmadığını gösteren Bartlett Test değeri ise dört ve beş basamaklı değerler almıştır ve her boyut için anlamlılık seviyesi $p=0.000$ olup ($p<0.01$) düzeyindedir.

Tablo 3. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Faktör Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Özdeğer (λ)	Varyansı Açıklama Oranı (%)	Kümülatif Oran (&)	Bartlett Testi	KMO Değeri
AYM					
Öğretim	5.284	16.520	16.520		
Sınıf1	1.970	12.062	28.582		
Ders Yüğü	1.399	10.881	39.463	6762.307	.870
Sınıf2	1.101	9.905	49.367	$p=0.000$	
İtibar	1.005	7.258	56.626		
İHYM					
Yurt Hiz.	7.505	19.243	19.243		
Kütüphane Hiz.	4.003	10.265	29.508		
Sağlık Hiz.	3.975	9.732	39.239		
Spor Tesisleri	2.595	6.655	45.894		
Rektörlük	2.147	5.505	51.400	28520.568	.868
Beslenme Hiz.	1.977	5.070	56.496	$p=0.000$	
Çevre	1.841	4.719	61.188		
Güvenlik Hiz.1.	1.604	4.113	65.302		
Teknoloji Hiz.	1.399	3.587	68.889		
Güvenlik Hiz.2	1.058	2.713	71.602		
SYM					
Sosyal Yaşam	5.255	35.033	35.033		
Olbia Çarşısı	1.522	10.145	45.179	7281.332	.853
Kulüpler	1.438	9.584	54.763	$p=0.000$	
Kampüs Dışı	1.268	8.451	63.213		

AYM: Akademik Yönden Memnuniyet; **İHYM:** İmkân ve Hizmetler Yönünden Memnuniyet; **SYM:** Sosyal Yönden Memnuniyet.

Faktör analizi temel bileşenler analizi (principle component analyses) yöntemi ve dik döndürme tekniklerinden varimax tekniği kullanılarak yapılmıştır. Analize alınan değişkenlerin kaç faktörde toplandığını belirlemek amacıyla özdeğer (eigenvalue) ve varyansın açıklanan yüzdesine bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3'de verilmiştir. Tüm alt boyutlar için özdeğer

1.00'in üzerinde gerçekleşmiştir. Birinci boyut ölçeğe ilişkin toplam varyansın %56.626'sını, ikinci boyut toplam varyansın %71.602'sini, üçüncü ve son boyut ise toplam varyansın %63.213'ünü açıklamaktadır. Sadece ilk boyuta ilişkin toplam varyansı açıklama yüzdesi yazında belirtilen sınırın (%60) biraz altında kalmaktadır (Özdamar, 2002).

Döndürme sonrasında üç boyut altında yer alan maddelerin faktör yükleri Tablo 4'de verilmiştir. Tüm maddelere ait faktör yüklerinin bir bütün olarak görülebilmesi amacıyla maddeler iki sütun halinde ve yatay sayfada tablolaştırılmış ve belirginlik sağlanması açısından metin vurgusu kullanılmıştır. Akademik yönden memnuniyet boyutunda 20 yerine 19 madde yer almıştır. Öğ6 faktör yükü ve ortak varyansı (komunalitesi) 0.5'in altında olduğu için faktör analizinden çıkarılmıştır. Bu durumda 5 faktör elde edilmiştir. Teorik olarak akademik yönden memnuniyet boyutunda öğretim, sınıf, ders yükü ve itibar alt boyutları bulunmasına rağmen uygulamada 5 boyut (faktör) elde edilmiştir, çünkü sınıf alt boyutu iki faktöre bölünmüştür. Oluşan yapı, faktör yüklerindeki büyüklük sırasıyla; öğretim (öğ3, öğ4, öğ2, öğ1, öğ7, öğ5), sınıf1 (sn4, sn5, sn3), ders yükü (dy2, dy1, dy3), sınıf2 (sn7, sn8, sn2, sn1, sn6) ve itibar (it2, it1) şeklinde gerçekleşmiştir. Ortak varyansı gösteren komunalite değerleri ise, 0.476 ile 0.716 arasında ve faktör yükleri de 0.422 ile 0.812 arasında değişmektedir. Bu boyuta ilişkin toplam varyans (%56.626) içinde en büyük (%16.520) paya sahip olan birinci faktör öğretim alt boyutudur.

İmkân ve hizmetler yönünden memnuniyet boyutunu oluşturan 39 ifade için açıklayıcı faktör analizi uygulanmış ve 10 faktör elde edilmiştir. Teorik olarak imkân ve hizmetler yönünden memnuniyet boyutunun altında 9 alt boyut bulunmaktadır. Uygulamada 10 faktörün oluşmasının nedeni güvenlik hizmetleri ve ulaşım alt boyutunun iki faktöre ayrılmasıdır. Böylelikle, oluşan yapı faktör yüklerindeki büyüklük sırasıyla; yurt hizmetleri (yh2, yh5, yh4, yh3, by1), kütüphane hizmetleri (kh6, kh4, kh3, kh5, kh1, kh2), sağlık hizmetleri (sh2, sh1, sh4, sh3), spor tesisleri (st3, st1, st2, st4), rektörlük uluslararası ilişkiler birimi (rk4, rk2, rk3, rk1), çevre (cv2, cv1, cv4, cv3), güvenlik ve ulaşım hizmetleri1 (gh2, gh1, gh5), teknoloji hizmetleri (th3, th1, th2), güvenlik hizmetleri2 (gh4, gh3) şeklinde gerçekleşmiştir ve Tablo 4'de gösterilmektedir. Komunaliteler 0.446 - 0.886 arasında değişirken, faktör yükleri de 0.651 - 0.945 aralığında kalmaktadır. Faktör analizi sonucunda elde edilen bu 10 faktörün toplam varyansı açıklama oranı %71.602'dir. Toplam varyans içinde en büyük (%19.243) paya sahip olan birinci faktör yurt hizmetleridir.

Sosyal yönden memnuniyet boyutunu oluşturan 15 ifadeye açıklayıcı faktör analizi uygulanmış ve 4 faktör elde edilmiştir. Faktör yüklerindeki büyüklük sırasıyla oluşan yapı; sosyal yaşam (sy2, sy3, sy5, sy7, sy4, sy1, sy6), Olbia Çarşısı (ol1, ol4, ol3, ol2), kulüpler (kl2, kl1), kampüs dışı (kd2, kd1) şeklinde gerçekleşmiştir ve Tablo 4'de gösterilmektedir. Değişkenlerin ortak

varyansı (komunalitesi) 0.312 - 0.885 arasında, faktör yükleri de 0.488 ile 0.960 arasında değişmektedir. Elde edilen 4 faktörün sosyal yönden memnuniyet boyutuna ilişkin toplam varyansın %63.213'ünü açıkladığı ve teorik yapı ile birebir örtüştüğü görülmektedir. Toplam varyans içinde en büyük (%35.033) paya sahip olan birinci faktör, sosyal yaşamdır.

Tablo 4. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'ne ait Faktör Yükleri

Md.	OG	SN1	DY	SN2	IT	YH	KH	SH	ST	RK	Mİ	BH	CV	GH1	TH	GH2	SY	OL	KL	KD
OG1	.643										BH1	.867								
OG2	.674										BH2	.887								
OG3	.708										BH3	.723								
OG4	.677										BH4	.835								
OG5	.499										CV1	.763								
OG7	.616										CV2	.821								
SN1		.516									CV3	.659								
SN2		.590									CV4	.698								
SN3		.659									GH1		.868							
SN4		.757									GH2		.871							
SN5		.721									GH3			.866						
SN6		.422									GH4				.881					
SN7		.646									GH5		.802							
SN8		.646									TH1			.849						
DY1		.762									TH2			.801						
DY2		.812									TH3			.871						
DY3		.740									SY1					.882				
IT1				.590							SY2					.775				
IT2				.701							SY3					.771				
YH1				.365							SY4					.731				
YH2				.342							SY5					.769				
YH3				.312							SY6					.488				
YH4				.343							SY7					.751				
YH5				.316							OL1						.541			
KH1						.737					OL2						.899			
KH2						.651					OL3						.786			
KH3						.303					OL4						.771			
KH4						.813					KL1							.932		
KH5						.765					KL2							.960		
KH6						.830					KD1								.910	
SH1							.938				KD2									.913
SH2							.945													
SH3							.783													
SH4							.888													
ST1								.884												
ST2								.871												
ST3								.805												
ST4								.802												
RK1									.788											
RK2									.860											
RK3									.836											
RK4									.872											

Md: Maddde; OG: Öğretim; SN1: Sınıf1; DY: Ders Yükü; SN2: Sınıf2; IT: İhtibar; YH: Yurt Hizmetleri; KH: Kütüphane Hizmetleri; SH: Sağlık Hizmetleri; ST: Spor Tesisleri; RK: Rektörlük; BH: Beslenme Hizmetleri; CV: Çevre; GH1: Güvenlik 1; TH: Teknoloji Hizmetleri; GH2: Güvenlik 2; SY: Sosyal Yaşam; OL: Otlık Çarşısı; KL: Kütüphane; KD: Kampus Dışı.

Bütün göstergeler ışığında Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'ni oluşturan akademik, imkan ve hizmetler ve sosyal yönden memnuniyet boyutlarına ilişkin faktör analizi sonuçları kabul edilebilir sınırlar içindedir (Lewis-Beck, 1994).

Yakınsama ve Ayrışım Geçerliği: Yapısal geçerliği belirlemek için kullanılacak bir diğer analiz, yakınsama ve ayrışım geçerliğidir. Türkçe yazındaki bazı kaynaklarda yakınsama ve ayrışım geçerliği yerine birleşme ve ayrılma geçerliği de denilmektedir (Şencan, 2005: 779). Genel olarak yakınsama geçerliği, aynı kavramsal yapıyı ölçen göstergelerin kendi aralarında en azından orta derecede ilişkili olması anlamına gelirken, ayrışım geçerliği ise geliştirilen ölçek veya testin sonuçları ile farklı fakat, ilgili başka kavramsal yapıyı ölçen test sonuçlarının düşük korelasyon rakamları vermesidir. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yakınsama ve ayrışım geçerliğini test etmek için alt boyutlarının toplam puanlarının faktör toplam puanları ile korelasyonları incelenmiştir. Ölçeği oluşturan on yedi alt boyutun, üç boyut (akademik yönden memnuniyet, imkânlar ve hizmetler yönünden memnuniyet, sosyal yönden memnuniyet) ile korelasyonları Tablo 5'de verilmiştir. Tablo incelendiğinde her bir boyutun kendi alt boyutunda bulunan değişkenler ile korelasyonunun yüksek (koyu yazılmış değerler) olduğu, diğer

boyutlar altında yer alan değişkenler (alt boyutlar) ile korelasyonunun anlamlı ancak düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuç ölçeğin yakınsama ve ayrışım geçerliğinin mevcut olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Alt Boyutları İle Boyutlarının Korelasyonu

Alt Boyutlar	Akademik Yönden Memnuniyet	İmkan ve Hizmetler Yönünden Memnuniyet	Sosyal Yönden Memnuniyet
Öğretim	.781**	.339**	.219**
Sınıf	.683**	.315**	.172**
Ders Yüğü	.731**	.260**	.245**
İtibar	.754**	.361**	.259**
Yurt Hiz.	.133**	.482**	.254**
Kütüphane Hiz.	.279**	.511**	.280**
Sağlık Hiz.	.091**	.548**	.208**
Spor Tesisleri	.091**	.581**	.301**
Rektörlük ÜİB	.218**	.581**	.369**
Beslenme Hiz.	.372**	.511**	.280**
Çevre	.323**	.473**	.310**
Güvenlik Hiz.	.366**	.522**	.229**
Teknoloji Hiz.	.386**	.542**	.230**
Sosyal Yaşam	.364**	.555**	.656**
Olbia Çarşısı	.332**	.470**	.601**
Kulüpler	.188**	.349**	.928**
Kampüs Dışı	.244**	.332**	.274**

** 0.01 seviyesinde anlamlı

Hâlihazır Geçerlik: Hâlihazır geçerlik, kriter geçerliğinin bir türü olup, geliştirilen ölçek veya test puanlarının aynı zamanda yapılan başka nitelikteki ölçüm puanlarıyla karşılaştırılması ve bu karşılaştırmaya dayalı olarak korelasyon katsayısının yüksek çıkmasıdır (Şencan, 2005: 766). Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin hâlihazır geçerliğini test etmek amacıyla Sirgy vd. (2007)'nin hazırladığı, orijinal soru formunda yer alan, Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği (bkz. Ek-2) ile Diener vd. (1985)'nin geliştirdiği Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction with Life Scale - SWLS / bkz. Ek-3) kullanılmıştır. Her iki ölçek tek boyut ve beş ifadeden oluşmaktadır. Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği aynen ÜYKÖ gibi değerlendirilirken, diğer ölçek "Hiç Katılmıyorum (1)" - "Tamamen Katılıyorum (5)" olmak üzere 5 dereceli Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirmiştir. Yaşam Doyumu Ölçeği'nin resmi internet sayfasında Türkçe dahil 25'den fazla dile çevirisi mevcuttur ve Diener vd. (1985) çalışmasına referans vermek suretiyle araştırmacılardan izin almaksızın ve ücret ödemeksizin kullanılmaktadır (Diener, 2011).

Analiz için ilk olarak Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği (Cronbach α = 0.855) ve Genel Yaşam Doyumu Ölçeği (Cronbach α = 0.832) içinde yer alan değişkenler toplanarak "gyk" ve "gyd" olmak üzere iki yeni değişken elde edilmiştir. Bu iki değişken ile Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğinin 17 alt boyutu ve 3 boyutu arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır ve Tablo 6'da verilmiştir. Üniversite

yaşam kalitesini oluşturan bütün alt boyutlar ile genel yaşam kalitesi arasında 0.01 seviyesinde anlamlı korelasyonlar mevcuttur. Genel yaşam doyumu ile yurt hizmetleri ve sağlık hizmetleri hariç tüm alt boyutlar arasındaki korelasyonlar 0.01 seviyesinde anlamlı ve genel yaşam kalitesi ile olan korelasyonlardan daha düşüktür. Tablo incelendiğinde genel yaşam kalitesinin (gyk) akademik yönden memnuniyet ile 0.499'luk orta düzeyde bir korelasyona sahip olduğu, imkan ve hizmetler yönünden memnuniyet ile 0.503'lük bir korelasyona sahip olduğu görülmektedir. Keza sosyal yönden memnuniyet boyutu ile genel yaşam kalitesi arasında da orta düzeyde bir ilişki söz konusudur. Genel yaşam doyumu ile Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin üç boyutu arasındaki korelasyonlar da 0.01 seviyesinde anlamlı olduğundan ölçek için halihazır geçerlilik sağlanmış olmaktadır.

Tablo 6. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Boyutları ve Alt Boyutları İle Halihazır Geçerlik

Alt Boyutlar	Genel Yaşam Kalitesi (gyk)	Genel Yaşam Doyumu (gyd)
AYM	.499**	.326**
Öğretim	.409**	.254**
Sınıf	.286**	.241**
Ders Yüğü	.317**	.251**
İtibar	.447**	.222**
İHYM	.503**	.220**
Yurt Hiz.	.175**	.010
Kütüphane Hiz.	.282**	.112**
Sağlık Hiz.	.135**	.022
Spor Tesisleri	.178**	.084**
Rektörlük ÜİB	.276**	.115**
Beslenme Hiz.	.366**	.184**
Çevre	.380**	.221**
Güvenlik Hiz.	.401**	.234**
Teknoloji Hiz.	.368**	.200**
SYM	.433**	.189**
Sosyal Yaşam	.497**	.251**
Olbia Çarşısı	.430**	.211**
Kulüpler	.281**	.104**
Kampüs Dışı	.396**	.241**

** 0.01 seviyesinde anlamlı; **AYM**: Akademik Yönden Memnuniyet; **İHYM**: İmkan ve Hizmetler Yönünden Memnuniyet; **SYM**: Sosyal Yönden Memnuniyet.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin geçerliği ve güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular ile orijinal ölçeğe ait bulgular madde ve alt boyut sayıları açısından örtüşmese de boyutlar (akademik yönden memnuniyet, sosyal yönden memnuniyet, imkan ve hizmetler yönünden memnuniyet) açısından örtüşmektedir. Akademik yönden memnuniyet boyutu altında yer alan öğretim alt boyutuna ait 6 no'lu madde

(Fakülteadaki çok kültürlülük, etnik, cinsiyet gibi çeşitlilikten memnuniyet) yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda düşük değerlere sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca imkan ve hizmetler yönünden memnuniyet boyutu altındaki güvenlik hizmetleri alt boyutu ile akademik yönden memnuniyet boyutu altında yer alan sınıf boyutu ikiye ayrılmış dolayısıyla alt boyut sayısı 19 olmuştur. Böyle olmasının nedeninin farklı eğitim koşulları ve ortamından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sirgy vd. (2007) tarafından geliştirilen Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği ilk olarak Amerikalı üniversite öğrencilerine uygulanmış daha sonra Kore (Yu ve Lee, 2008), Almanya, İtalya, Lübnan, Meksika ve Avustralya (Sirgy vd. 2010) gibi farklı öğrenci ve üniversite profillerine sahip çeşitli ülkelerde geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmıştır. Ölçeğin Türk üniversite öğrencilerine uyarlamasını amaçlayan bu çalışmada yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri neticesinde ölçeğin ülkemizde kullanılabileceği sonucu elde edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Abdel - Khalek, A. M. (2010). Quality of life, subjective well-being and religiosity in muslim college students. *Quality of Life Research*, 19 (8):1133-1143.
- Cha, K. H. (2003). Subjective well-being among college students. *Social Indicators Research*, 62 (1): 455-477.
- Clifton, R., Etcheverry, E., Hasinoff, S. and Roberts, L. (1996). Measuring the cognitive domain of the quality of life of university students. *Social Indicators Research*, 38 (1): 29-52.
- Cohen, E., Clifton, R. A. and Roberts, L. W. (2001). The cognitive domain of the quality of life of university students: a re-analysis of an instrument. *Social Indicators Research*, 53 (1): 63-77.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 75 (3): 542-575.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. and Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1): 71-75.
- Diener, E. (2011) Satisfaction with Life Scale Resmi Sayfası [Internet-17.02.2011]
<http://internal.psychology.illinois.edu/~ediener/SWLS.html>
- Disch, W. B., Harlow, L. L., Campbell, J. F. and Dougan, T. R. (2000). Student functioning, concerns, and socio-personal well-being. *Social Indicators Research*, 51 (1): 41-74.
- Doğanay, A. and Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (2): 107 - 128.
- Field, A. (2000). *Discovering Statistics Using SPSS for Windows*. London: Sage Publications.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tahtam, R. L. and Black, W. C. (1998). *Multivariate Data Analysis*. Fifth Edition. New Jersey: Pearson Education.
- Lee, M., Kim, J., Choi, H., Lee, D. and Im, K. S. (2005). Contributing to quality of life: a new outcome variable for information technology in ubiquitous computing environments. *SIGHCI 2005 Proceedings*. Paper [Internet-17.02.2011]
http://sighci.org/uploads/published_papers/ICIS2005/SIGHCI_2005_Proceedings_paper_14.pdf
- Lewis-Beck, M. S. (1994). *Factor Analysis and Related Techniques*. Singapore: Sage Publications.
- Michalos, A. C. and Orlando, J. A. (2006). A note on student quality of life. *Social Indicators Research*, 79 (1): 51-59.

- Ng, S. L. (2005). Subjective residential environment and its implications for quality of life among university students in Hong Kong. *Social Indicators Research*, 71 (1): 467-489.
- Nunnally, J. C. and Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. Third Edition. New York: McGraw-Hill.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Roberts, L. and Clifton, R. (1992). Measuring the affective quality of life of university students: the validation of an instrument. *Social Indicators Research* 27 (2): 113-137.
- Sirgy M. J., Grzeskowiak S. and Rahtz D. (2007). Quality of college life (QCL) of students: developing and validating a measure of well - being. *Social Indicators Research*, 80 (2): 343-360.
- Sirgy, M. J., Lee, D. J., Grzeskowiak, S., Yu, G. B., Webb, D., El- Hassan, K., Vega, J. J. G., Ekici, A., Johar, J. S., Krishen, A., Kangal, A., Swoboda, B., Claiborne, C. B., Maggino, F., Rahtz, D., Canton, A. and Kuruuzum, A. (2010). Quality of college life (QCL) of students: further validation of a measure of well-being. *Social Indicators Research*, 99 (3): 375-390.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Kitapevi.
- Ünalın D., Celikten M., Soyuer F. and Ozturk A. (2008). Quality of life in Turkish university students and its relationship to levels of state-trait anxiety. *Social Behavior and Personality*, 36 (3): 417-424.
- Vaez, M., Kristenson, M. and Laflamme, L. (2004). Perceived quality of life and self-rated health among first-year university students. *Social Indicators Research*, 68 (2): 221-234.
- Xiao, J. J., Tang, C. and Shim, S. (2009). Acting for happiness: financial behavior and life satisfaction of college students. *Social Indicators Research*, 92 (1): 53-68.
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Yu, G. B. H. and Kim, J. H. (2008). Testing the mediating effect of the quality of college life in the student satisfaction student loyalty relationship. *Applied Research in Quality of Life*, 3 (1): 1-21.
- Yu G. B. H. and Lee D. J. (2008). A model of quality of college life (QCL) of students in Korea. *Social Indicators Research*, 87 (2): 269-285.

EK-1. Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği

[1]Hiç Memnun Değilim [2]Memnun Değilim [3]Orta Düzeyde Memnunum [4]Memnunum [5]Çok Memnunum [6] Fikrim Yok

I. AKADEMİK YÖNDEN MEMNUNİYET

ÖĞRETİM

1. Öğretim kalitesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Öğretim üyelerine erişebilmekten	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Öğretim üyelerinin ders hakkındaki bilgi birikiminden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Sınıf içindeki öğrenci öğretim üyesi etkileşiminden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Öğretim üyelerinin teknoloji kullanımından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
6. Fakülte içindeki çok kültürlülük, etnik, cinsiyet gibi çeşitlilikten	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
7. Öğretim üyelerinin iletişim becerilerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

SINIF

1. Sınıfın konumundan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Sınıf oturma düzeninden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Sınıf aydınlanma ve akustüğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Sınıftaki ısıtma-soğutma sisteminden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Sınıfta kullanılan teknolojilerden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
6. Sınıftaki öğrenci sayısından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
7. Sınıfta karşı cinsten arkadaşların olmasından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
8. Sınıf arkadaşlarımdan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

DERS YÜKÜ

1. Derslerin içeriğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Derslerin zorluk derecesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Genel olarak verilen ödevlerin (proje, sunum) miktarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

İTİBAR

1. Öğretim üyelerinin itibarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Genel olarak Akdeniz Üniversitesi'nin itibarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

II. İMKÂN VE HİZMETLER YÖNÜNDEN MEMNUNİYET

KÜTÜPHANE HİZMETLERİ

1. Kütüphane çalışanlarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kütüphane multimedya biriminden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Kütüphanede aranılan dokümanların bulunabilirliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Kütüphanedeki dokümanların düzenleniş şekline	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Ödünç alma-verme biriminden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
6. Genel olarak kütüphane hizmetlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

BESLENME HİZMETLERİ

1. Kampus içindeki yiyecek olanaklarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kampustaki yiyeceklerin kalitesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Fakülte kantinindeki yiyeceklerin çeşitliliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Genel olarak Üniversitedeki yiyecek hizmetlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Mediko çalışanlarından (doktor, hemşire, idari personel)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Mediko sağlık hizmetleri işleyiş prosedüründen	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Medikoda sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Genel olarak Üniversitede sunulan sağlık hizmetlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

YURT HİZMETLERİ

1. Öğrenci yurdunun konumundan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Öğrenci yurdunun olanaklarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Üniversitedeki barınma tesislerinin yeterliliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Öğrenci yurdunun güvenliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Genel olarak öğrenci yurdunun sunduğu hizmetin kalitesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

TEKNOLOJİ HİZMETLERİ

1. Telekomünikasyon sistemlerinin varlığından (Bilgisayar lab, İnternet vb.)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Teknolojik sistemlerin kalitesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Telekomünikasyon kalitesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

GÜVENLİK HİZMETLERİ VE ULAŞIM

1. Kampüs içinde güvenli bir şekilde yürümekten	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kampüste güvenlik birimi tarafından sunulan hizmetten	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Kampüse ulaşım durumundan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Kampüs içi ulaşımından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Genel olarak kampüs güvenliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

EK-1 (Devam)

SPOR TESİSLERİ

1. Spor tesisleri olanaklarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Spor tesisleri işleyiş prosedürlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Spor tesisleri fiyat tarifesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Düzenlenen spor müsabakalarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

ÇEVRE

1. Kampusun görünüm şeklinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kampusun coğrafi konumundan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Yaşadığım yere uzaklığından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Kampüsteki öğrenci sayısından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

REKTÖRLÜK ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ

1. Uluslararası ilişkiler biriminin sunduğu hizmetten	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Sunulan uluslararası programlardan (Erasmus, Sokrates, vb.)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Okuduğum bölümün yurt dışı çalışmalarını desteklemesinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Uluslararası ilişkiler biriminin sunduğu hizmetlerden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

III. SOSYAL YÖNDEN MEMNUNİYET

SOSYAL YAŞAM

1. Konferans, seminer, panel etkinliklerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Açık hava dinletilerinden (konser, gösteri, vb.)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Fakültemdeki etkinliklerden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Sponsorlu faaliyetlerden (Gnctrkcll, Avea, Coca-Cola, vb.)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Tanışma, kutlama, bilgilendirme etkinliklerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
6. Spor organizasyonlarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
7. Genel olarak Akdeniz Üniversitesi'ndeki sosyal yaşamdan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

OLBİA ÇARŞISI

1. Olibia'daki etkinliklerinden (Sergi, dinleti, konferans, konser vb.)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Olibia'da hizmet veren birimlerinden (yiyecek ve diğer hizmetler)	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Olibia'da hizmet veren birimlerin çalışma saatlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Olibia'daki yiyecek içecek fiyatlarından	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

KULÜPLER

1. Üniversite bünyesindeki kulüplerin faaliyetlerinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kulüplerin sayısı ve çeşitliliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

KAMPUS DIŞI

1. Kampus dışı sosyal seçeneklerin çeşitliliğinden	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Kampus dışındaki restoranlar, sinemalar vb. olanaklardan	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

EK-2. Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği

[1]Hiç Memnun Değilim [2]Memnun Değilim [3]Orta Düzeyde Memnunum [4]Memnunum
[5]Çok Memnunum [6]Fikrim Yok

GENEL YAŞAM KALİTESİ

1. Kişisel olarak üniversitedeki yaşam kalitenizden ne kadar memnunsunuz?	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2. Üniversitedeki öğrencilerin yaşam kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
3. Üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
4. Üniversitedeki akademik yaşam kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
5. Üniversitenin sunduğu tüm hizmetlerin yaşam kalitenize olan katkısından ne kadar memnunsunuz?	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]

EK-3. Genel Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction With Life Scale - SWLS)

[1]Hiç Katılmıyorum [2]Katılmıyorum [3]Kararsızım
[4]Katılıyorum [5]Tamamen Katılıyorum

GENEL YAŞAM DOYUMU

1. Yaşam koşullarım pek çok yönleriyle ideallerimi karşılıyor	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
2. Yaşam koşullarım mükemmeldir	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
3. Yaşantımdan memnunum	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
4. Hayattan beklediğim önemli şeylere sahibim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
5. Bugüne kadar yaşadıklarımı tekrar yaşama olanağım olsaydı, hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]

Adaptation of the Quality of College Life (QCL) Measure to Turkish: A Validity and Reliability Study²

Ayça Kangal (MA)
Akdeniz University, Turkey
aycakangal@akdeniz.edu.tr

Extended Abstract

Purpose: Quality of college life (QCL) concept refers to overall feelings of satisfaction a student experiences with life at the college and based on bottom-up spillover theory. Quality of College Life (QCL) Measure which was developed by Sirgy et al. (2007) has been found valid and reliable across many different countries such as Korea (Yu and Lee, 2008), Germany, Italy, Lebanon and Mexico (Sirgy et al. 2010) with different student and university profiles. The purpose of this study is to adapt the Quality of College Life (QCL) to Turkish university students and to present the validity and reliability of the scale.

Method: The Turkish form of the QCL Measure was administered to university students for the validity and reliability analysis after examining equivalency between English and Turkish versions. The universe of the study is Akdeniz University students. Applicable data has been obtained from 1.297 students from 13 different education units (e.g. faculty, vocational school, etc.) in campus area. Survey instrument consist of 3 dimensions, 17 sub dimensions and 70 items. Respondents' answer the questions on a 5-point Likert type scale varying from "very dissatisfied 1" to "very satisfied 5". In order to examine the validity and reliability properties of the measure exploratory factor analysis, Cronbach alpha correlation coefficients, item-total correlation, convergent - discriminant, and concurrent validity were used.

Findings: The Cronbach's alpha coefficients are calculated to find the reliability value of the measure. All the three dimensions have a Cronbach alfa value between 0.701 and 0.947. These are above the acceptable lower limit (0.70). Only academic reputation sub dimension's Cronbach alfa value is 0.625 which consist of two items. All of the item-total corelation values are between 0.283 and 0.903. These are above the acceptable lower limit (0.25). Reliability findings indicate the QCL Measure is a reliable construct. KMO and Bartlett test are done to see if the Quality of College Life Measure is suitable for exploratory factor analysis. The result of KMO test is found to be significant at 0.853, 0.868, 0.870 levels for three dimensions. Barlett sphericity is found to be significant at

² This study is based on author's postgraduate thesis entitled "Examining the Psychometric Properties of the Quality of College Life Scale and Adapting to Turkish University Students".

($p < 0.01$) level, and it is concluded that exploratory factor analysis can be applied to the data. In the exploratory factor analysis principle component analysis method and varimax technique which is one of the orthogonal rotations is used. Three factors are obtained with the factor analysis. The first explains the 56.62%, the second explains the 71.60%, and the third explains 63.21% of the scale. Convergent – discriminant, and concurrent validity findings are also indicate that QCL Measure is a valid construct.

Results and Suggestions: Only Ög6 item deleted from the scale because of low values of exploratory factor analysis. Also security services and classroom environment sub dimensions split half, eventually there are 19 sub dimensions. It is thought that different education circumstances and environment are the causes. It is conculed that Turkish version of the Quality of College Life (QCL) of Students Measure is valid and reliable for Turkish university students.

Key words: Quality of College Life (QCL), Scale Adaptation, College Students.

